

Oudere migranten schrijven toekomst van toeschouwer naar acteur

Verslag van het project
Ontwikkeling Positie Oudere Migranten (OPOM)
in Den Haag

Stichting BMP, januari 2005

Oudere migranten schrijven toekomst van toeschouwer naar acteur

Verslag van het project
Ontwikkeling Positie Oudere Migranten (OPOM)
in Den Haag

© Stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie
Sarphatikade 13
1017 WV Amsterdam
T 020-4282728
F 020-4282928
E info@stichtingbmp.nl
www.stichtingbmp.nl

januari 2005

Toelichting

De stichting BMP doet met deze publicatie verslag van het project Ontwikkeling Positie Oudere Migranten (OPOM) in Den Haag. Twee jaar lang is er gedacht, gediscussieerd en een visie ontwikkeld. Maar vooral zijn er allerlei activiteiten ondernomen om ruimte te scheppen voor het naar voren brengen van eigen ideeën en om uitdrukking te geven aan het zelf aan het stuur staan van de eigen toekomst.

Er is gekozen voor een manier van verslaglegging die recht wil doen aan de veelheid van activiteiten, maar ook inzicht wil geven in wat het project in Den Haag heeft betekend en wat er van geleerd kan worden.

Het eerste deel van deze publicatie gaat in op de achtergrond van het project en de doelstellingen die aan het begin zijn geformuleerd. Vervolgens wordt duidelijk hoe de methode van activering van oudere migranten middels een activiteitenconcept heeft uitgewerkt. Tenslotte worden de resultaten kort weergegeven en handelingsperspectieven geschetst voor de toekomst.

Stichting BMP

Inhoud

Aanleiding en motief

Doelstellingen OPOM
Start in 2002
Eerste jaar
Uitkomsten kerngroepdiscussies
Uitdiepen
Uitwerkingsopdrachten

Groepen aan het werk

1. Talentenspel
 2. Brief aan wethouder
 3. Theatervoorstelling
 4. Pendelen
 5. Patchwork
 6. Maquette droomwijk
 7. Video over veiligheid
 8. Discussiegroep mantelzorg
 9. Dialoog der generaties
 10. Ik schrijf over mijn opa en oma
 11. Fototentoonstelling
- Stadsmanifestatie OPOM 10 juni 2004

De resultaten

OPOM leert (1)
OPOM leert (2)
OPOM resultaten (1)
OPOM resultaten (2)
OPOM resultaten (3)
Samenvatting
Naschrift BMP

Aanleiding en motief

Teruggaan én Blijven 1999-2001

- Integrale visie
- Handelingsperspectieven voor organisaties, instellingen, ondernemingen en overheden
- Verzoeken aan BMP om door te gaan

Teruggaan én Blijven

Op basis van de uitkomsten van het project Teruggaan én Blijven (Tenbé) is geconcludeerd dat het voor een integrale aanpak van de positie van oudere migranten en voor het actief benutten van de belangstelling en kansen noodzakelijk is dat er aan een viertal basisvoorwaarden wordt voldaan:

1. Er dienen daadwerkelijke participatiemogelijkheden voor oudere migranten in verschillende sectoren en op verschillende niveaus te worden gecreëerd.
2. Er dienen concrete programma's ontwikkeld te worden op de terreinen die voor de positie van oudere migranten belangrijk zijn,

opdat de omslag van intenties naar praktijk daadwerkelijk kan plaatsvinden.

3. Er dient actief gewerkt te worden aan het tot stand brengen van partnerschappen tussen organisaties, instellingen, ondernemingen en initiatieven van migranten.
4. Er dient aandacht en ruimte te zijn voor kennisoverdracht op het gebied van inhoud en methode, zodat versnipperde initiatieven van elkaar kunnen leren.

Denkbeelden van oudere migranten in kaart gebracht

Over de toekomst van oudere migranten

Doelstellingen OPOM (2002-2004)

- Netwerkontwikkeling (nieuwe mensen)
- Visieontwikkeling + plannen vanuit groepen zelf
- Samenwerking met Haagse organisaties / instellingen voor uitwerking plannen

Financiering

OPOM is gefinancierd door:

Gemeente Den Haag

Fonds 1818

Ministerie van VWS

Ministerie van BZK

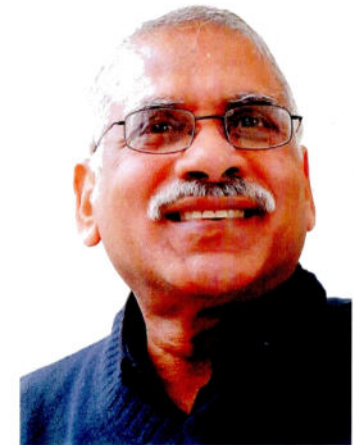

Fonds 1818

Start in 2002

Kerngroep van 11 oudere Surinamers, Turken en Marokkanen + 3 jongeren

Kerngroep OPOM Den Haag

Kerngroepleden	Achtergrond		
dhr. A. el Ajjouri	Onder meer werkzaam bij Stichting Boog en adviseur van moskee El Islam	mw. A. Ettaheri	Actief als vrijwilliger bij het OBV (Ontmoeting met Buitenlandse Vrouwen)
mw. N. Aydemir	Werkzaam bij het ministerie van Landbouw	mw. A. Gersie	Actief in de woongroep voor Surinaamse ouderen
dhr. R. Beki	Vroeger werkzaam in de bouw, nu gepensioneerd	mw. F. Outmany	Student en bestuurslid van een organisatie van Marokkaanse meisjes 'Al Manaar'
dhr. A. Belhaj	Voorzitter moskeebestuur El Islam	dhr. L. Ramautar	O.a. vrijwilliger in verpleeghuis de Schildershoek en leider Hindoestaanse studiekring ASEVO
mw. W. van Brest	Actief als vrijwilliger in diverse Surinaamse organisaties	mw. Z. Şahin	Vroeger werkzaam geweest bij Philips en in een wasserette
mw. R. Burgrust	Student Internationaal Recht	dhr. B. Taş	Actief in de Schilderswijk op het gebied van veiligheid
mw. Y. Elkiran	Huisvrouw en werkzoekende	mw. E. Tjon-Soei-Len	Vroeger o.a. werkzaam in het onderwijs nu o.a. actief in de woongroep voor Chinese ouderen "De Chinese brug."

Ontwikkeling Positie Oudere Migranten den haag

Eerste jaar

- Thema's inventariseren
- Thema's uitdiepen
- Uitwerkingsopdrachten formuleren

Startthema's programma OPOM

Themaverkenning en inventarisatie

- Verbondenheid met de landen van herkomst

Vragen die aan de orde kunnen komen:

- wat is de band met het land van herkomst?
- hoe wordt die band tot uitdrukking gebracht?
- welke relatie is er tussen Den Haag en het land van herkomst?
- welke projecten bestaan in de hoofden van mensen en welke zijn al in uitvoering?

- Zorg & Wonen

Vragen die aan de orde kunnen komen:

- welke bestaande initiatieven kent u?
- welke ervaringen heeft u met betrekking tot zorg en wonen
- waar en met wie zou u in de toekomst willen wonen
- hoe ziet u de invulling van de oude dag?
- hoe zijn de verwachtingen naar familie en professionele zorg?
- welke voorbeelden / plannen leven er?

- Financiële positie

Vragen die aan de orde kunnen komen:

- hoe wordt de eigen financiële positie ingeschat?
- welke ervaringen zijn er m.b.t. het verbeteren van de financiële positie?
- kan onderlinge steun een rol spelen bij het versterken van de financiële positie?
- wat is er op het gebied van financiën in Den Haag te doen?

- Dialoog der generaties

Vragen die aan de orde kunnen komen:

- welke rol speelt de jongere generatie voor de ouderen?
- welke rol heeft de oudere generatie voor de jongeren?
- welke ervaringen zijn er m.b.t. het gesprek tussen jong en oud?
- hoe kan de solidariteit tussen de generaties worden georganiseerd?

Uitkomsten kerngroepdiscussies: 9 thema's

- Klassieke thema's
 - inkomen, wonen, zorg, vrouwen
- Actuele thema's
 - veiligheid, mantelzorg
- Eigen thema's
 - opvoeding, dialoog
tussen de generaties
verbondenheid 2 landen

Eerste Nieuwsbrief – februari 2003

In de nieuwsbrief wordt verslag gedaan van enkele thema's die door de kerngroep besproken zijn. Een korte impressie:

Generaties in gesprek

De discussie tussen ouderen en jongeren laat zien dat de ouderen respect hebben voor het feit dat hun kinderen om hebben leren gaan met twee culturen en dat de jongeren respect hebben voor de wijze van opvoeding van hun ouders. De discussie laat echter ook zien dat de wederzijdse verwachtingen niet altijd met elkaar overeenkomen, dat er meningsverschillen bestaan over de invulling van bepaalde vrijheden en dat er een grote behoefte aan betere communicatie bestaat. OPOM organiseert de dialoog tussen de verschillende generaties migranten in Den Haag.

Minder zorgen om zorg?

In de bijeenkomst over zorg lijkt het in eerste instantie alsof de kerngroep zich niet al te veel zorgen maakt over 'zorg'. Althans, er worden in tegenstelling tot de andere thema's, niet veel uitspraken gedaan over de zorg die de kerngroepleden (later) verwachten. Uit de spaarzame opmerkingen die er wel gemaakt worden blijkt dat deze 'stilte' deels is toe te schrijven aan onvoldoende directe kennis

over de zorginstellingen en deels aan de angst om overgeleverd te worden aan instellingen waar men blijkbaar niet veel vertrouwen in heeft. De kerngroep wil de verdere discussie over dit onderwerp onder de Haagse oudere migranten stimuleren.

Veiligheid in de buurt

In de kerngroep van het OPOM is het gesprek over veiligheid in buurten een belangrijk onderwerp. De kernvraag die het OPOM formuleert is: wie is er verantwoordelijk voor de oplossing van de problemen in de buurt? Buurtveiligheid en preventie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wat kan je doen om overlast te voorkomen?

In de visie van de kerngroep begint de verbetering van de buurt bij jezelf, bij de opvoeding van je kinderen en bij het goede voorbeeld geven. *"Als iemand een papiertje op straat gooit, raap ik het op,"* vertelt een oudere Surinaamse man. *"Je ziet ze dan kijken, waarom doet hij dat? Zo zet je mensen aan het denken."*

Uitdiepen

Alles draait om:

- Eigen verantwoordelijkheid nemen
- Samenwerking
- Nieuwe manieren van aanpak

Uitwerkingsopdrachten

Nieuwe vormen voor klassieke, actuele én eigen thema's

Voorbeelden zijn: theater, film, spelvormen, verhalen, lagerhuisdebatten, etc.

- Kerngroep maakt omslag van discussiegroep naar opdrachtgever

Tweede Nieuwsbrief – september 2003

In de tweede nieuwsbrief van het project wordt een overzicht gegeven van de tien opdrachten die de kerngroep heeft geformuleerd.

OPOM vol ideeën

Er liggen tien heel verschillende uitwerkingsopdrachten op tafel. Uitgangspunt is dat iedereen hier aan mee kan werken, ook mensen die de Nederlandse taal niet zo goed beheersen. De 'opdrachten' hebben ieder een geheel eigen karakter. Zo is er het plan om in Den Haag een dialoog voor te bereiden tussen oudere en jongere migranten over uiteenlopende onderwerpen als cultuur, opvoeding, zorg, onderwijs en respect. Het thema 'verbondenheid met het land

van herkomst' krijgt de vorm van een theaterstuk en het thema wonen de vorm van een maquette. De groepjes kunnen de opdrachten naar eigen inzicht uitwerken. Om ervoor te zorgen dat ze niet vastlopen en dat er producten worden gemaakt waar de deelnemers trots op kunnen zijn, heeft ieder groepje een eigen begeleider.

Aan het werk

- Negen thema's
- Tien groepen
- Elf producten

Werkdocument

Op weg naar de OPOM stadsmanifestatie

In de periode september tot en met december 2002 hebben de kerngroepleden met elkaar geïnventariseerd welke thema's zij in het Haagse aan de orde willen stellen. Zij hebben uiteindelijk gekozen voor een aantal thema's die specifiek samenhangen met hun positie als (oudere) migranten en voor een aantal thema's die een meer algemeen karakter hebben.

Een voorbeeld van één van de opdrachten in het werkdocument:

Uitwerkingsgroep 8

Titel	Talentenspel van oudere migranten
--------------	--

Motivatie	In migrantengemeenschappen is een sterke onderlinge solidariteit, zowel financieel als materieel. De kennis en vaardigheden van oudere migranten buiten hun eigen kring zijn nauwelijks zichtbaar. De talenten die zij hebben zijn niet bekend en worden niet benut. Het beeld overheerst dat ze nauwelijks aan vrijwilligerswerk doen.
------------------	---

Concrete Opdracht	Ontwikkel een spel waarmee oudere (migranten) en andere ouderen in Den Haag elkaars talenten leren ontdekken.
--------------------------	---

Eindproduct	Talentenspel voor uitwisseling van kennis en diensten tussen oudere (migranten) dat op de slotmanifestatie door de bezoekers gespeeld kan worden. Het spel komt beschikbaar in een koffertje met attributen en een duidelijke handleiding hoe het talentenspel gespeeld kan worden.
--------------------	--

Deelnemers	6 oudere migranten en 3 Nederlandse ouderen
-------------------	---

Begeleiding	LETS-deskundige (Lokaal Economisch Transactie Systeem) Spel-ontwerper
--------------------	--

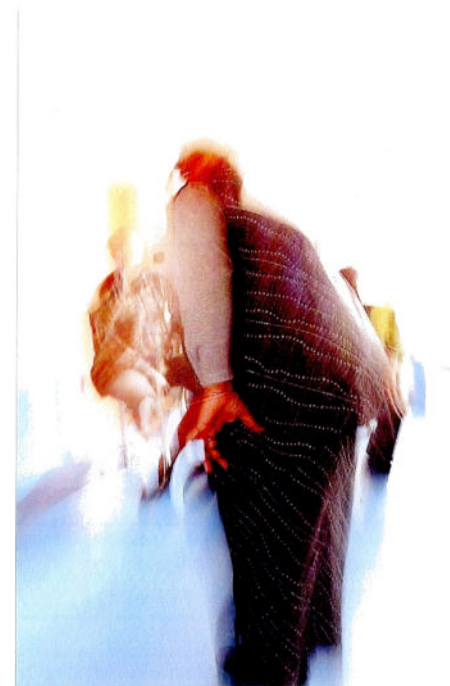
Frequentie & Opzet Bijeenkomsten	5 bijeenkomsten, 1x per maand
---	-------------------------------

1. Talentenspel

Iedereen heeft talent

Het spel is uitgeprobeerd in de kerngroep, bij het OBV en tijdens de OPOM-manifestatie

Talentenspel

Vooraf

In het voorjaar van 2003 heeft de OPOM kerngroep met elkaar een talentenspel gespeeld. Doel van dit spel was om elkaars kwaliteiten beter te leren kennen en om uit te vinden op welke punten oudere migranten, die vaak over weinig geld beschikken, elkaar tot steun kunnen zijn.

Tijdens het spelen van het spel kwamen onvermoede talenten naar boven. Er werden zelfs al concrete afspraakjes gemaakt over het ophangen van lampen en het leren breien. Napratend vroegen de kerngroepleden zich af of een dergelijk spel niet voor alle ouderen belangrijk kan zijn. Alleen, hoe kom je als oudere Marokkaan of Turk eigenlijk in contact met andere ouderen? Je kan moeilijk iemand op straat aanbieden dat je hem of haar wel wilt leren broodbakken.

Dit alles leidde tot het idee om een uitwerkingsgroepje een uitgebreider spel te laten ontwikkelen, dat ook door andere groepen gespeeld kan worden. Al gauw bleek dat de basis van het spel eigenlijk hetzelfde kon blijven en dat alleen het materiaal wat moest worden uitgebreid.

Op uitnodiging van het OBV¹ is tijdens hun voorjaarsbijeenkomst van 2004 een try-out van het spel gehouden. Hier deden zo'n 25 vrouwen in twee rondes, aan mee.

Het meest opvallende was dat de vrouwen in eerste instantie dachten dat ze eigenlijk nergens talent voor hadden. Maar naar aanleiding van het spel kwamen er toch een hele stroom voorbeelden naar boven van activiteiten die de vrouwen graag doen en waar toch bijzondere kwaliteiten aan verbonden zijn. Zo was er een Marokkaanse vrouw die aangaf dat ze heel erg goed was in

¹ OBV staat voor Ontmoeting met Buitenlandse Vrouwen

behangen en een Turkse vrouw die graag anderen met de auto ergens naar toe wilde brengen.

Het spel

Tijdens de stadsmanifestatie is het talentenspel met veel enthousiasme gespeeld. Er deden 20 mensen aan mee. Er werd niet alleen gekeken naar de talenten die mensen hebben, maar ook naar de diensten die mensen nodig hebben of de zaken die ze graag zouden willen leren. Uiteindelijk werden "aanbieders" en "vragers" bij elkaar gebracht (zonder dat dit overigens betekent dat ze verplicht waren om afspraken met elkaar te maken). Het was een gemengd samengestelde groep, waarin een deel de Nederlandse taal niet machtig was, maar dat bleek geen enkel bezwaar te zijn. De mensen konden elkaar goed duidelijk maken welke talenten zij in wilden brengen.

Hoe verder?

Het aardige van het OPOM-talentenspel is dat het eigenlijk door iedereen gespeeld kan worden. Oud, jong, migrant of oorspronkelijke Hagenaar.

Iedereen die verwacht dat er binnen zijn organisatie of onder zijn kennissen of burens onvermoede kwaliteiten leven en deze door middel van het talentenspel wil ontdekken kan het spelen. Het spel is ook goed te gebruiken in nieuwe groepen die nog kennis met elkaar moeten maken. KADOVA Matchline² heeft het spel in beheer genomen voor haar eigen organisatie en voor iedere andere organisatie in Den Haag die het spel wil gebruiken.

Het Surinaams vrouwenennetwerk werkt verder met het spel en op vrouwendag gaat het gespeeld worden.

² KADOVA staat voor Kansen aan de Onderkant van de Arbeidsmarkt

2. Brief aan de wethouder

Oudere migranten zijn arm

Kerngroep vraagt aandacht voor slechte financiële positie onder migranten en zgn. AOW-gat.

Wethouder antwoordt op OPOM-manifestatie en biedt plaats in commissie aan.

Brief wethouder over de financiële positie

De OPOM kerngroep ziet een aantal mogelijkheden voor de gemeente om de bestaande financiële situatie te verbeteren:

Informatievoorziening en voorlichting

Allereerst is er het punt van de informatievoorziening over bestaande regelingen en op handen zijnde wijzigingen. Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen het individuele en het collectieve niveau. Op individueel niveau wordt er door de gemeente veel aan gedaan om de mensen van de juiste informatie te voorzien. Helaas blijkt telkens weer dat oudere migranten, ook na een bezoek aan het informatiepunt, vaak weinig van de regelingen begrijpen. Als kerngroep pleiten wij voor een computerprogramma bij de verschillende informatiepunten waarmee, na invoering van persoonlijke gegevens, in een oogopslag te zien is van welke regelingen iemand, ook al heeft hij daar recht op, geen gebruik maakt. Aan een dergelijk programma kan een eenvoudig aanvraagformulier worden gekoppeld. Wij weten van andere steden dat dergelijke programma's bestaan.

Om de constante geruchtenstroom tegen te gaan en omdat veel mensen toch behoefte hebben aan voorlichting in de eigen taal, pleiten wij voor het ontwikkelen van een financieel voorlichtingsprogramma dat te vergelijken is met het gezondheidsvoorlichtingsprogramma van de GGD. Het valt ons op dat de voorlichting over gezondheid goed aanslaat en dat met name de vrouwen uit onze gemeenschappen hier zeer actief mee bezig zijn. Misschien is het opleiden van (vrijwillige) voorlichters in eigen taal een uitstekende manier om voorlichting over de regelingen te koppelen aan een NIBUD-achtige voorlichting over persoonlijke budgettering. Voorlichters die door de gemeente worden opgeleid kunnen in eigen kring niet alleen individuele voorlichting geven, maar ook gemeenschappelijke discussieavonden organiseren. Naar onze

indruk hebben oudere migranten bijzonder veel behoefte aan voorlichting in eigen taal die niet al te sterk gekoppeld is aan de eigen organisaties, maar door min of meer neutrale personen wordt gegeven en die ook ruimte biedt voor discussie.

In het kader van voorlichting hopen wij ook dat de gemeente meer aandacht wil besteden aan de mogelijkheid die de bijzondere bijstand biedt aan ouderen boven de 50 om de hoge kosten van maatschappelijke en culturele participatie te bestrijden. Wij weten dat een degelijke regeling bestaat, maar kennen niemand die er gebruik van maakt.

Hetzelfde geldt voor het ouderenfonds. Ons lijkt betere voorlichting over de mogelijkheden van dit fonds gekoppeld aan een soepele en ruimhartige toekenning op zijn plaats.

Tenslotte zien wij mogelijkheden voor de gemeente om de kleine zelfstandige ondernemers in de stad beter voor te lichten over de mogelijkheden die zij hebben om een eigen pensioen op de bouwen en de eventuele consequenties daarvan voor het geval zij onverhoopt in de bijstand terecht komen. Een dergelijke voorlichting zou samen met de Kamer van Koophandel kunnen worden gegeven,

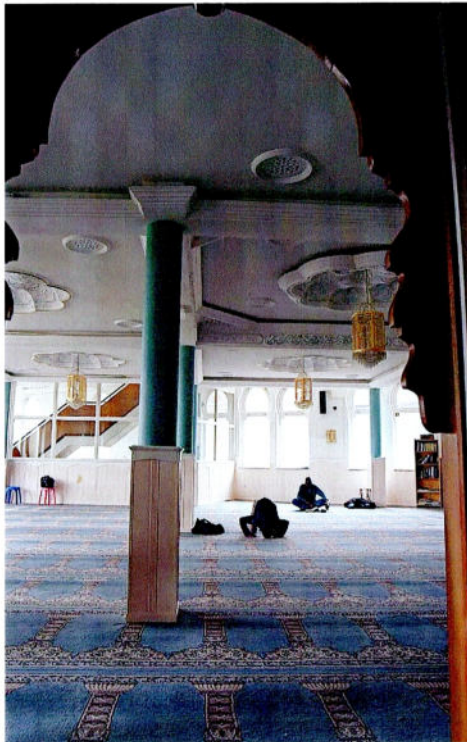
Collectieve aanvullende verzekering

Wij hebben van verschillende gemeenten vernomen dat zij de minima in hun stad een collectieve aanvullende zorgverzekering aanbieden. Ook dit zou een mogelijkheid voor Den Haag zijn om ouderen in hun vaste lasten tegemoet te komen. Bovendien draagt zo'n regeling bij aan het terugdringen van het aantal onverzekerden voor bijvoorbeeld tandheelkundige zorg.

Aanvullende bijstand onder regime SVB

Wij weten dat o.a. vanuit de vakbeweging al de nodige pogingen zijn ondernomen om het zogenaamde AOW-gat te dichten (in ieder geval voor komende generaties migranten). Wij hebben ook begrepen dat het kabinet daar tot nu toe weinig voor voelt. Daarom pleiten wij voor een tussenoplossing, namelijk de aanvullende bijstand koppelen aan de AOW en deze onder het regime van de SVB brengen. Op deze wijze blijven de budgetten hetzelfde, krijgt degene die 65 wordt en

geen volledige AOW ontvangt, automatisch zijn aanvullende bijstand en wordt hij niet geconfronteerd met de beperkingen en de controles die de Sociale Dienst ook aan 65 plussers oplegt. Wij realiseren ons dat de gemeente niet op eigen houtje een dergelijke regeling door kan voeren en pleiten er dan ook voor dat de gemeente een voorstel in die richting, wellicht samen met de andere grote steden, aan de regering voorlegt.

3. Theatervoorstelling

De heimwee van een koto

Tien vrouwen van Turkse, Surinaamse en Antilliaanse achtergrond maken hun eigen verhalen voorstelling o.l.v. Ibrahim Selman

Theatervoorstelling “De heimwee van een koto”

Naarmate mensen ouder worden, spelen de herinneringen aan vroeger een steeds prominentere rol. Mensen beleven de herinneringen aan de schooltijd, de eerste liefde, het trouwen en de geboorte van hun kinderen bij wijze van spreken veel levendiger dan de gebeurtenissen van vorige maand. Voor oudere migranten betekent dit vaak dat de herinneringen uit de tijd dat zij niet in Nederland woonden, sterker naar voren komen.

De publieke discussie in Nederland over migranten draait voornamelijk om praktische zaken als het beheersen van de taal. De impact die het migrant zijn heeft op het gevoelsleven van mensen is veel minder vaak een aandachtspunt. Daarom heeft de OPOM-kerngroep het idee geopperd om aan de hand van verhalen van oudere migranten een theaterproductie te laten ontstaan waarin de verbondenheid die zij met hun land van herkomst voelen, tot uitdrukking wordt gebracht.

In maart 2004 is een groep van twaalf ouderen een weekend bijeengewest. Onder leiding van regisseur Ibrahim Selman en verhalenvertelster Anne van Delft zijn zij op zoek gegaan naar bijzondere verhalen uit hun leven die iets zeggen over de verbondenheid met hun land van herkomst, hun komst naar Nederland en over het leven dat zij nu in Nederland hebben opgebouwd. Van deze groep hebben tien vrouwen besloten om verder te werken aan een voorstelling. Samen met Ibrahim Selman hebben zij de meest sprekende stukjes uit hun verhalen gekozen. In acht bijeenkomsten hebben zij met elkaar de voorstelling gemaakt die zij tijdens de OPOM-manifestatie hebben gepresenteerd. Zij werden begeleid door de jonge percussionist Karim.

De registratie van de voorstelling is op DVD te bekijken. De groep vrouwen wil graag op een of andere manier verder met theater en levensverhalen.

We stellen u twee spelers voor:

Şerife is in 1961 in Turkije geboren. Ze is in 1983 als 'importbruid' naar Nederland gekomen. De eerste jaren had ze zoveel 'ghurbet' (heimwee), dat zij een liefde voor Janmaat ontwikkelde. Ze hoopte dat hij minister-president zou worden en dat hij ervoor zou zorgen dat ze terug naar Turkije zou worden gestuurd. Inmiddels is zij aan het werk. Haar Nederlands is zoals zij het zelf noemt een 'groentesoep.' Ze is een voorstander van verplichte taallessen voor nieuwkomers en is trots op haar kinderen die beiden studeren.

Ma Chita heet eigenlijk Luisita Gosepa. Uit liefde wordt ze Ma Chita genoemd. Ze is in 1922, in Willemstad (Curaçao) geboren. Ma Chita heeft 5 kinderen. In 1981 heeft haar zoon haar naar Nederland gehaald. Omdat ze nog nooit had gevlogen, heeft ze eerst een korte proefvlucht gemaakt. In Nederland wilde ze wel blijven, maar alleen als haar zoon een kerk voor haar zou vinden.

4. Pendelen

Teruggaan én blijven

Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen binnen Kadova discussiëren over het onderwerp en houden een enquête. Dit leidt o.a. tot een verslag en concrete initiatieven:

- Antillen – werkgelegenheidsproject bouw prefab woningen
- Suriname – pendeldorp
- Turkse groep onderzoekt exporteerbaarheid pgb
- Marokkaanse groep wil acties tegen beperkingen verblijf buitenland

Discussie over pendelen

Vooraf

Migrant zijn betekent bijna automatisch dat je je met twee landen verbonden voelt. Veel oudere migranten in Den Haag verlangen ook naar hun "eigen" land. Een deel van hen besluit daarom definitief terug te keren. De remigratiewet (die helaas afgeschaft dreigt te worden) biedt hiervoor een mogelijkheid. Lang niet iedereen kan deze keuze echter maken. Volgens de kerngroep zijn oudere migranten zich door hun lange verblijf in Nederland veel meer aan dit land gaan hechten dan zij vaak beseffen. De kinderen wonen en werken hier, de kleinkinderen zijn hier geboren en opgegroeid. Daarbij komt dat er in het land van herkomst ook van alles is veranderd. Naast familieleden als ouders en grootouders zijn overleden en broers en zussen zijn door de jarenlange scheiding minder vertrouwd dan voorheen. Bovendien is het land van herkomst vaak tegen wil en dank gevoelsmatig meer vakantieland geworden. Dit alles heeft tot gevolg dat veel migranten een balans moeten zoeken in het verlangen op twee plaatsen tegelijk te verblijven. Een oplossing lijkt te liggen in het pendelen: een deel van het jaar hier bij de kinderen en kleinkinderen en een deel in het land van herkomst. Zeker nu remigratie bijna onmogelijk dreigt te worden, wordt pendelen steeds actueler.

Pendelhuis?

Het pendelen brengt echter ook de nodige vraagstukken met zich mee. In Nederland het hele jaar door een woning huren terwijl je een aantal maanden per jaar ergens anders doorbrengt, is eigenlijk verspilling van geld. Onderhuur is niet toegestaan. Bovendien heb je geen zicht op het huis en je eigendommen. Al eerder is daarom het idee van zogenaamde "pendelhuizen" geopperd. Een aantal kerngroepleden is in principe gecharmeerd van dit idee, maar heeft wel veel praktische vragen:

1. Hoe kan zo'n huis eruit zien, wat is een praktische indeling als meerdere mensen er gebruik van willen maken?
2. Hoe kan zo'n huis beheerd worden? Wie beslist wie wanneer aanspraak kan maken op de woonruimte?
3. Kunnen er mensen met verschillende achtergronden van één huis gebruik maken zonder dat dat tot conflicten leidt? Hoe ga je dan om met zaken als keukengerei, etc?

De OPOM kerngroep heeft de organisatie KADOVA Matchline bereid gevonden om bij oudere migranten in Den Haag te inventariseren hoe zij staan tegenover het idee van pendelen en aan welke eisen een pendelhuis zou moeten voldoen.

KADOVA heeft zich geconcentreerd op het voeren van een brede discussie over pendelen, omdat het onderwerp in Den Haag nog vrijwel niet besproken is, maar blijkbaar wel zeer sterk aansloot bij de manier waarop oudere migranten denken over hun toekomst.

1. Er zijn vier discussiebijeenkomsten georganiseerd met Marokkanen, Turken, Surinamers en Antillianen. Op basis van de verslagen van deze bijeenkomsten is door een klein groepje van de deelnemers een gezamenlijke notitie gemaakt.
2. Onder de deelnemers aan de bijeenkomsten is vervolgens een enquête gehouden over de vraag hoe een Haags pendelhuis eruit zou moeten zien.

De discussiebijeenkomsten leverden niet alleen nuttige informatie op over hoe migranten tegen het onderwerp pendelen aankijken, maar ze hebben bovendien zoveel enthousiasme losgemaakt bij de ouderen dat hieruit weer diverse initiatieven zijn voortgekomen.

Deze initiatieven kunnen niet alleen door hen worden gedragen, daarom is het juist belangrijk dat bij de initiatieven ook de solidariteit tussen ouderen en jongeren is gebleken.

- De Surinaamse groep heeft besloten om een platform op te richten dat zich gaat bezighouden met de belangen van pendelaars. Aan de ene kant wil men een aantal financiële aspecten aanpakken, onder meer door na te gaan of groepskortingen kan worden bedongen op de vliegtickets en door mogelijkheden voor betaalbare huisvesting te inventariseren. Aan de andere kant wil men zich ook gaan bezighouden met mogelijkheden voor pendelaars om een actieve bijdrage te leveren aan de Surinaamse samenleving, bijvoorbeeld door het verrichten van vrijwilligerswerk. Als laatste initiatief zijn er gesprekken gaande over het inrichten van een pendeldorp in Suriname. Gesitueerd in Paramaribo in een nieuw te ontwikkelen stadsdeel met voorzieningen. Binnen het pendeldorp worden nog extra voorzieningen gepland, zoals een eethuis voor gezamenlijke maaltijden. 6 maanden in Suriname, de rest van de tijd kan de woning verhuurd worden aan andere pendelaars.

- De Antilliaanse groep heeft een werkgroep gevormd die zich gaat verdiepen om de mogelijkheden op te zetten voor de opzet van een werkgelegenheidsproject, wellicht in de bouw (prefab woningen), waarmee tegelijk kan worden gewerkt aan voorzieningen voor pendelaars.
- De groep Marokkanen benadrukt het belang van een actieve betrokkenheid van Marokkaanse organisaties bij het onderwerp en vindt daarnaast dat er stevige acties georganiseerd moeten worden en dat de media moeten worden ingeschakeld. Het gaat dan met name om het feit dat mensen op hun oude dag nog met volstrekt onnodige beperkingen worden geconfronteerd als het gaat om het verblijf in het buitenland. Andere groepen onderschrijven dit idee en willen ook meewerken aan zulke acties.

De groep Turken benadrukt dat dit niet de zoveelste bijeenkomst moet zijn waar vervolgens niets mee gebeurt. Daarom wil men één onderwerp aanpakken: het exporteerbaar maken van het persoonsgebonden budget.

5.Patchwork

Het gevoel van thuis

65 vrouwen maken een patchwork en vertellen hun verhaal. Het Rode Kruis ondersteunt.

Patchwork "Het gevoel van thuis"

Vooraf

In de kerngroep is regelmatig gesproken over de positie van vrouwen. Een van de gespreksonderwerpen was dat vrouwen op latere leeftijd meestal niet terug willen keren naar het land van herkomst. De kinderen achterlaten die hier zijn opgegroeid en hier willen blijven wonen, is voor hen geen optie. Een ander punt dat regelmatig door de deelnemende vrouwen naar voren werd gebracht is dat de zorg voor het gezin, voor de kinderen, de man en de ouders, veel van hen eist. Mannen gaan ervan uit dat wanneer zij op latere leeftijd ziek worden, hun vrouw of dochters voor hen zullen zorgen. De belasting die dit met zich meebrengt riep veel verhalen en discussies op.

Sommige kerngroepleden vertelden over de druk op het dagelijks leven die de zorg voor zieke (schoon)ouders met zich meebrengt. Anderen stelden aan de kaak dat de zorgplicht in verschillende culturen ligt bij de oudste zoon, terwijl het in de praktijk meestal de vrouw van de oudste zoon is die de zorg op zich neemt. De inzet en de kracht van deze vrouwen blijft echter vaak onzichtbaar. Daarom heeft de kerngroep gekozen voor een uitwerkingsopdracht waarin de verborgen kracht van migrantenvrouwen op een positieve manier zichtbaar wordt: het maken van een reuze patchworkdeken die op de manifestatie onthuld kan worden.

Het maken van het patchwork

Een opdracht bedenken is nog niet hetzelfde als hem uitvoeren. Het maken van zo'n patchwork is arbeidsintensiever dan de kerngroep van te voren had gedacht. Eerst is er een brainstormgroep bijeengeroepen om na te denken over het thema van het patchwork, het benodigde materiaal en de werving van deelnemers. Deze groep

koos voor het thema "*Het gevoel van thuis*" en besloot dat er een apart groepje voor de werving moest worden gevormd. Het uitzetten van de lapjes, die van te voren op maat waren gemaakt, kostte weinig moeite. Sommige groepen meldden zich spontaan. In alle groepen waren wel een paar vrouwen die een lapje mee naar huis namen. Het thema bleek uitstekend gekozen. In de groepen die door de vrijwilligers bezocht werden, ontstond meteen een discussie. Een Iraanse vrouw zei dat ze niet zeker wist of ze een lapje kon maken, maar dat als ze het zou doen, het een afbeelding van een gouden kooi zou worden, want zo voelt zij zich in Den Haag.

Het terughalen van de lapjes was veel moeilijker. Op de eerste dag die gepland was om het patchwork aan elkaar te zetten verscheen er niemand! Gelukkig kon de schade op de tweede aan-elkaar-naai-dag worden ingehaald. En toen gebeurde ook waar de kerngroep op gehoopt had. De vrouwen raakten met elkaar aan de praat. Ze waren reuze tros op hun lapjes en vertelden elkaar waarom ze nu juist dat lapje hadden gemaakt en niet een ander.

Op die ene dag lukte het niet het hele patchwork af te krijgen. Dus is er een apart groepje voor de afwerking gevormd. Deze vrouwen hebben nog twee middagen aan het doek gewerkt. Over de kracht van migrantenvrouwen gesproken.

Het patchwork is tijdens de OPOM-manifestatie door wethouder Jetta Klijnsma onthuld.

Een aantal vrouwen vertelden hun verhaal bij de lapjes die ze hadden gemaakt.

Ik hou erg veel van de natuur en van bloemen. Ik woon drie hoog maar gelukkig heb ik een volkstuin vlakbij. Daar zaai ik bloemen, groenten en kruiden. Als het mooi weer is ga ik meteen naar de tuin, daar voel ik me thuis. (Serpil Yildiz – Turkije)

Ik heb een huisje in de verte gemaakt met een struik. Het is in de tropen, daar voel ik me thuis. (Hellen Ainoel – Suriname)

Ik hou van mensen die echt zijn. Als mensen niet nep zijn, maar echt hou ik met heel mijn hart van ze, dan hou ik van de hele wereld. (Zehra Şahin – Turkije)

Waar je ook bent, thuis is het beste. Deze vogel zit met warmte en liefde op zijn nest. De liefde die je thuis krijgt, is toch de beste. De vogel fluistert "Oost west thuis best". Dat is voor mij hier in Den Haag, met mijn gezin. (Lacia Sewnarain – Suriname)

Mijn lapje laat de kracht van migrantenvrouwen zien. Surinaamse vrouwen zijn vaak alleen. Ze voeden hun kinderen alleen op en zorgen voor het inkomen door fruit uit de tuin te verkopen en lekkere hapjes te maken. (Winifred van Brest – Suriname)

Hoe verder ?

Het patchwork, met de begeleidende verhalen, worden in 2005 in acht verschillende bibliotheken in Den Haag tentoongesteld. Daaromheen hebben de bibliotheken een programma gemaakt voor het vertellen van verhalen over het gevoel van thuis.

6. Maquette droomwijk

Gezellig gemengd wonen

Een groep oudere mannen en vrouwen van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse achtergrond richten hun ideale woonwijk in en ontwikkelen een instrument om bewoners actief te betrekken bij stedelijke vernieuwing.

Maquette van een droomwijk

Vooraf

Oudere migranten zijn meestal niet betrokken bij de ontwikkeling van de plannen voor stedelijke vernieuwing. Maar ze hebben wel veel ideeën en dromen over de inrichting van de stad. Om die ideeën naar boven te halen formuleerde de kerngroep de opdracht: *Maak een maquette van de ideale Haagse wijk.*

Conclusies

Opvallend is het belang dat de groep hecht aan een sociaal gemengde wijk waarin verschillende bevolkingsgroepen (jong, oud, arm, rijk en van verschillende komaf) met elkaar samen kunnen wonen. Opvallend is ook dat wonen en bedrijvigheid nauw zijn verweven.

Hieronder enkele van de meest treffende uitspraken van de maquettegroep:

1. sociaal

- a. De meeste oude wijken zijn sociaal eenzijdig samengesteld. De maquettegroep vindt dat de wijk na de herstructurering een gevarieerde bewonerssamenstelling moeten hebben (dure huur, subsidiabel, koop, maar ook ouderen en jongeren en multi-etnisch).
- b. Om tot een goede mix van bevolkingsgroepen te komen wil de groep dat er in deze buurt geëxperimenteerd wordt met een nieuw verdeelsysteem van woningen.
- c. Voor de woningtoewijzing zal gebruik gemaakt worden van een systeem dat gebaseerd is op een *buurtprofiel*. In dit profiel wordt de 'ideale' buurtsamenstelling weergegeven.

2. voorzieningen

- a. Er moet voldoende ruimte zijn voor de multi-etnische activiteiten in de wijk. Streven is dat deze activiteiten niet van elkaar zijn afgekeerd.
- b. Waar mogelijk worden voorzieningen onder één dak gehuisvest.
- c. De scholen voor basisonderwijs staan op een centrale plek in de wijk. Hierdoor kunnen ouderen en kinderen elkaar ontmoeten.

3. buitenruimte

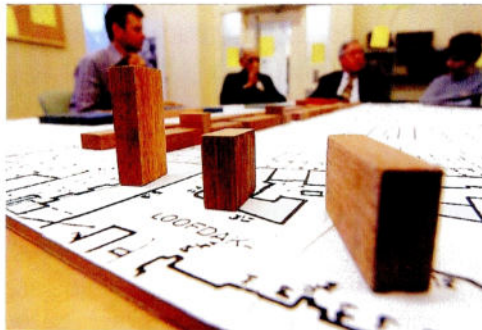
- a. Er is voldoende parkeerruimte (onbetaald) voor de bewoners van de buurt.
- b. Bij de grotere nieuwbouw objecten worden ondergrondse parkeergarages gebouwd (bijvoorbeeld bij het te bouwen Woon-Zorgcentrum).
- c. Er is voldoende ruimte in de wijk voor spelende (kleine en grotere) kinderen.

4. zorg

- a. Vanuit de bewonersvereniging, de medische hulppost en de Woon- Zorg voorziening wordt een goed functionerende multi-etnische mantelzorgstructuur opgezet.
- b. Het Woon-Zorgcentrum neemt een centrale plaats in. In dit centrum zijn ook de andere buurtvoorzieningen gehuisvest.
- c. Het Woon-Zorgcentrum is gebaseerd op het principe van *levensloop bestendige huisvesting*. Dat betekent dat alle mogelijkheden op het gebied van wonen (van verzorging tot zelfstandige huisvesting) en op het gebied van zorg (van professionele zorg tot mantelzorg) aanwezig zijn.

5. wonen

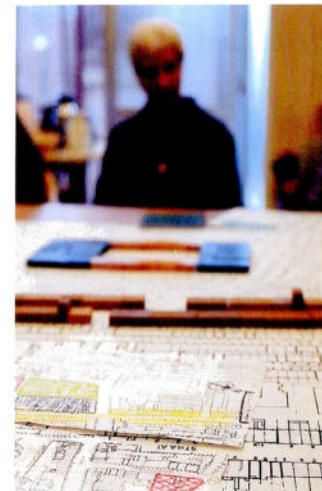
- a. De bevolkingssamenstelling is zo gevarieerd mogelijk, met oog voor de noodzakelijke veiligheid en geborgenheid. Er is ruimte voor 'starters' op de woningmarkt en voor ouderen. Er zijn zowel duurdere als goedkopere woningen. Het te ontwikkelen 'buurtprofiel' is met name gericht op die gevarieerde buurtsamenstelling.
- b. Er is een breder woningaanbod voor ouderen dan nu in de meeste wijken bestaat. Er zijn verschillende groepswoonprojecten, het liefst multi-etnisch en natuurlijk het Woon-Zorgcentrum.

- c. Er zijn ruime woon- en werkmogelijkheden voor kleine bedrijven (kan variëren van een beeldend kunstenaar of computerreparatie bedrijf, tot een advocaat of accountant).

Hoe verder?

De maquette heeft een dubbele functie. Aan de ene kant is het een instrument aan de hand waarvan oudere migranten in verschillende wijken uitgenodigd kunnen worden om hun ideeën naar voren te brengen. Aan de andere kant is het een programma van eisen gericht aan woningcorporaties, de Dienst Stedelijke Ontwikkeling en anderen.

7.Video over veiligheid

Veiligheid is een zaak van oude en nieuwe Hagenaars, oud én jong!

In de video geven bewoners van Den Haag duidelijk aan dat veiligheid ook een verantwoordelijkheid is van de mensen zelf.

Video over veiligheid

Vooraf

Veiligheid is voor oudere Turken, Marokkanen en Surinamers een emotioneel onderwerp. Ze wonen vaak in buurten waar onveiligheid aan de orde van de dag is. Daarom is er in de OPOM kerngroep veel over veiligheid gesproken. Het valt de kerngroep op dat mensen, als het over veiligheid gaat, vaak de neiging hebben om naar anderen te wijzen. Nederlanders vinden dat buitenlanders er een rotzooi van maken, ouderen vinden dat jongeren beter opgevoed moeten worden en jongeren vinden dat niet zij zelf maar die andere groep de oorzaak van de problemen is.

Bij de discussies over veiligheid komen oudere en jongere migranten weinig aan het woord. Om te achterhalen hoe migranten in de Schilderswijk en het Transvaalkwartier denken over veiligheid heeft de OPOM kerngroep de "opdracht" gegeven om een videofilm te maken. In deze film komen migranten van verschillende leeftijden aan het woord.

De film

De videofilm is inhoudelijk voorbereid in gesprekken met vier leerlingen van het Johan de Wittcollege, een vertegenwoordiger van de Marokkaanse buurtorganisatie van Transvaal en de heer B. Tas van de OPOM kerngroep. Naast enkele mensen van het OPOM netwerk komen ook willekeurige buurtbewoners aan het woord. Zij vertellen hoe veilig of onveilig ze zich voelen en wie ze denken dat verantwoordelijkheid moet nemen. De film, die ongeveer een kwartier duurt, is gemaakt door Philippine Hakkert en Frank von Meijenfeldt. Tinie van Zandwijk heeft de montage gedaan.

De OPOM videofilm over veiligheid is vooral bedoeld om de discussie onder migranten over het onderwerp veiligheid los te maken. En dat is ook waartoe de deelnemers aan de stadsmanifestatie worden uitgenodigd. Vertellen hoe veilig of onveilig zij zich voelen en discussiëren over de vraag wie verantwoordelijk is voor verbeteringen in de buurt. De video wordt thans gebruikt bij verschillende discussies in de stad

8. Discussiegroep mantelzorg

*Nieuwe combinaties familiezorg –
professionele zorg ontwikkelen!*

Oudere en jongere migranten en
een aantal professionele krachten
werken het thema uit

Op de stadsmanifestatie is o.l.v.
G.J. van Otterloo een rollenspel
gespeeld

Discussiegroep mantelzorg

Vooraf

“Wie zorgt er voor je als je oud bent?” Vooral voor Turkse en Marokkaanse ouderen is die vraag niet moeilijk te beantwoorden. Het zijn de kinderen die de verzorging op zich zullen nemen. Mede hierom worden zij door Nederlandse instellingen vaak gezien als de mantelzorgers bij uitstek. Oudere Surinamers hebben andere toekomstbeelden. Zij verwachten wel veel aanloop, maar geen directe zorg van de kinderen. In de kerngroep spreken de Surinaamse deelnemers de anderen aan op hun uitspraken. Denken de oudere Turkse en Marokkaanse ouderen niet te gemakkelijk dat de familie de zorg zelf wel regelt?

Deze vraag leeft ook bij de jongeren van Turkse en Marokkaanse afkomst. Zij voelen de plicht om voor de ouders te zorgen. Maar tegelijkertijd wordt er van hen verwacht dat ze doorleren, carrière maken en een gezin stichten. Ze zoeken naar wegen om met deze tegengestelde verwachtingen om te gaan. Thuiszorg lijkt dan de ideale vorm van professionele zorg, omdat het aanvullend kan zijn op de zorg van familie. Maar over de mogelijkheden van die zorg leven veel vragen.

Om enig zicht te ontwikkelen op de vraag hoe oudere en jongere migranten aankijken tegen mantelzorg en om in kaart te brengen welke aanvullende professionele zorg ze denken nodig te hebben, heeft de OPOM kerngroep voorgesteld om een discussiegroep te vormen. Aan deze groep, die uitsluitend uit vrouwen bestond, hebben naast Turkse, Marokkaanse en Surinaamse ouderen en jongeren ook twee professionals deelgenomen. Iemand van het steunpunt Mantelzorg en iemand van de Thuiszorg.

De discussies

Tijdens de discussies in de mantelzorggroep bleek dat er een groot verschil in benadering bestaat tussen de mantelzorgers uit de

verschillenden migrantengroepen en de professionele zorgverleners. De mantelzorgers legden veel nadruk op het belang van het familieberaad. Wanneer een oudere migrant in een situatie verzeild raakt dat hij/zij relatief veel zorg nodig heeft, wordt er meestal een familieberaad bijeengeroepen om te overleggen wat er moet gebeuren. Het is volgens de groep belangrijk dat bij dit beraad ook de jongeren en degenen die in de praktijk de zorg zullen gaan verlenen aan het woord komen. De familie kan overwegen om een beroep te doen op de professionele zorg. De rol van de professionals is vooral om informatie te geven over de mogelijkheden die er zijn, want daar weten de meeste migranten weinig van, en vooral niet om de keuzes van de familie over te nemen.

Uit de gesprekken bleek dat de professionals vooral op zoek zijn naar recepten of formats waarmee ze de verschillende etnische groepen kunnen benaderen. Die zijn echter nauwelijks te geven, omdat ook binnen de verschillende migrantengemeenschappen de onderlinge verschillen groot zijn. Wel is aan te geven dat de houding van de professional heel erg belangrijk is. Als die zich ondersteunend en meedenkend met de familie opstelt kan er een goede relatie ontstaan tussen mantelzorgers uit de diverse migrantengemeenschappen en de professionals van met name de Thuiszorg.

Hoe verder?

Op verzoek van de gemeente heeft de stichting BMP een advies over de bereikbaarheid van migranten in de zorg en mantelzorg geschreven. De notitie laat ondermeer zien hoe de bereikbaarheid van migranten vorm kan krijgen door programma's rond betrokkenheid te ontwikkelen en het geeft onder meer aan hoe belangrijk het is de familie een herkenbare plek te geven. BMP en LOT nemen initiatief tot landelijk vervolgproject “De mantel der liefde”, migranten vrouwen spreken zich uit over zorg en mantelzorg.

9. Dialoog der generaties

Praten over opvoeding is noodzakelijk!

Aan de hand van enkele voorbereidende bijeenkomsten wordt op de OPOM-manifestatie een lagerhuisdebat georganiseerd o.l.v. Samira Abbos.

Generaties in debat

Vooraf

Veel oudere migranten maken zich zorgen over de opvoeding van de jeugd. Hoewel ze zien dat er veel jongeren zijn die erg hun best doen, zien ook jongeren die zich nergens iets van aantrekken en zich heel erg brutaal gedragen.

Jongere migranten merken vaak dat ze lang niet met alle vragen waar ze mee worstelen thuis terecht kunnen. Soms lijken ze in twee totaal gescheiden werelden te leven die van thuis en die van de school en de straat. Met name de meisjes lijden vaak onder de enorme sociale druk die er van de eigen gemeenschap uit kan gaan. Er vinden de laatste tijd wel veel gesprekken plaats met migrantenjongeren over hun ambities en het gevoel dat ze niet meetellen in de Nederlandse samenleving. Maar gesprekken tussen oudere en jongere migranten worden eigenlijk nooit georganiseerd. De OPOM kerngroep vindt het erg belangrijk dat ouderen en jongeren meer naar elkaar luisteren en zich verdiepen in elkaars leefwereld. Thuis zijn zulke gesprekken vaak moeilijk te voeren. Daarom heeft de kerngroep voorgesteld om oudere en jongere migranten van verschillende gemeenschappen uit te nodigen om op 10 juni met elkaar in debat te gaan. Een klein groepje jongeren heeft dit debat inhoudelijk voorbereid.

Het debat

Er is gedebatteerd aan de hand van twee stellingen:

- 1. Als ouders meer open zouden staan voor de leefwereld van de jongeren en zich echt in hen zouden verdiepen, zouden er minder problemen zijn**
- 2. Als er in de opvoeding meer nadruk wordt gelegd op gehoorzaamheid en het naleven van regels, zal er in Den Haag minder rotzooi zijn.**

Het debat stond onder leiding van Samira Abbos. Jurylid Coskun Çörüz van de Tweede Kamerfractie van het CDA, wees aan het eind van het debat een oudere en jongere aan die in zijn ogen het beste debatteerden.

De meest emotionele discussies ontstonden over het verschil in opvoeding voor Marokkaanse meisjes en jongens. Het debat werd met open vizier gevoerd. En door de respectvolle benadering van elkaar bleek de aanvankelijke schroom om je als jongere uit te spreken over de manier van opvoeden van ouders plaats te maken voor gloedvolle betogen.

Het organiseren van een debat tussen oudere en jongere migranten is een spannende aangelegenheid. De OPOM kerngroep benadrukt dat het gesprek tussen jong en oud één van de belangrijkste onderwerpen voor de komende tijd is. Dus er zal verder mee gegaan moeten worden op een zorgvuldige en respectvolle manier.

10. Ik schrijf over mijn opa en oma

Kinderen in Den Haag hebben de liefste, de gekste en de meest bijzondere opa's en oma's

Leerlingen van 8 zwarte basisscholen in de Schilderswijk, Transvaalkwartier en Laak doen mee aan de verhalenwedstrijd. Een uitsnede van hun aandoenlijke en grappige verhalen zijn in een boekje gepubliceerd.

Verhalenwedstrijd

Vooraf

Oudere migranten worden vaak met allerlei stereotype beelden benaderd. Veel mensen denken dat zij niet willen integreren en verbazen zich erover dat ze soms, na al die jaren, nog geen Nederlands spreken. Maar de kleinkinderen van oudere migranten kijken met heel andere ogen naar hun opa's en oma's. Voor hen is die vrouw met die hoofddoek gewoon oma die slaapliedjes voor ze zingt en lekkere dingen bij zich heeft. En die man met die baard is opa die mooie verhalen over vroeger kan vertellen, ook al woont hij misschien niet in Nederland. Niet alleen migranten zelf hebben te maken met stereotypen. Ook de zogenaamde 'zwarte' scholen hebben hier last van. De OPOM ouderen vinden het belangrijk dat de stereotypen over oude en jonge migranten worden doorbroken en dat de 'zwarte' scholen nu eens op een positieve manier benaderd worden. Daarom hebben zij met steun van de stichting BMP, het Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding (HCO) en de Openbare Bibliotheken de OPOM verhalenwedstrijd georganiseerd.

De verhalenwedstrijd

Aan de verhalenwedstrijd is deelgenomen door kinderen van groep 6 en 7 van verschillende scholen. Zij hebben allemaal een opa of oma uit het buitenland. En hebben prachtige verhalen geschreven. De kinderen konden gezamenlijk een klassenprijs winnen en/of een individuele prijs. De klassenprijs is toegekend aan de klassen die in hun wijk de meeste mooie verhalen hebben geschreven (één voor

groep 6 en één voor groep 7). De uitreiking van deze prijzen vond plaats in de bibliotheken van de Schilderswijk en Transvaal. De winnende klassen kregen een feestelijk programma aangeboden waarin verhalenverteller Winston Scholsberg een belangrijke rol speelde. Hij wist alle kinderen aan het lachen te krijgen met zijn verhalen over de spin Anansi. Verder kregen de klassen een boek van de schrijver Halil Gür, een boekenbon en een oorkonde.

De individuele verhalen zijn beoordeeld door een jury van vier personen:

- **Majoub Benmoussa**, dichter, toneelspeler en regisseur
- **Winifred van Brest**, lid van de OPOM Kerngroep en oud onderwijzeres
- **Halil Gür**, schrijver van boeken voor kinderen en volwassenen en voorzitter van de jury
- **Thea Schellekens**, projectleider emancipatieactiviteiten van de Openbare Bibliotheken in Den Haag

De prijzen zijn tijdens de OPOM stadsmanifestatie uitgereikt door Halil Gür. De winnaars kregen o.a. een beker met inscriptie en een discman.

Een uitsnede van de mooiste verhalen van de kinderen zijn gebundeld in een boekje.

11. Fototentoonstelling

Portret van een Haags netwerk

Mladen Pikulić heeft verschillende OPOM activiteiten gefotografeerd.

De foto's zijn op de Stadsmanifestatie geëxposeerd

- Een aantal van de foto's staan in deze publicatie. Bekijk alle foto's op internet: www.stichtingbmp.nl

Portret van een netwerk - Mladen Pikulić

De fotograaf Mladen Pikulić heeft gedurende het OPOM project verschillende activiteiten van de werkgroepen gefotografeerd.

Mladen werd in 1959 geboren in wat nu Kroatië is en groeide op in Sarajevo. Daar heeft hij een opleiding tot fotograaf gevolgd aan de Universiteit voor Journalistiek. Na de voltooiing van zijn opleiding in 1983 heeft hij tien jaar als vaste fotojournalist gewerkt bij de grootste Bosnische krant *Oslobodjenje (Bevrijding)*. In 1994 is hij naar Nederland gevlucht waar hij zich na enige tijd als zelfstandig fotograaf te Ridderkerk vestigde. Hij koos de naam *Fotoland* voor zijn bedrijf, omdat hij zijn eigen land alleen door middel van foto's kan zien.

In 2001 publiceerde Mladen, samen met andere fotografen uit Sarajevo het fotoboek *Sarajevo zelfportret*. De bijbehorende tentoonstelling is onder meer in New York, Denemarken en Duitsland te zien geweest en reist nog altijd rond. Onlangs zijn enkele foto's

van Mladen uit deze tentoonstelling gepubliceerd in de Washington Post.

In 2003 maakte hij de tentoonstelling *Beleving Belicht* met portretten van bewoners van verpleeghuis De Schildershoek. Niet van mensen die lijdzaam hun laatste dagen slijten, maar van de personen zoals ze zijn, van binnenuit gefotografeerd. In het fotoboek *Beleving Belicht* zijn de foto's vergezeld van geschreven portretten van Carla van den Bergen.

Mladen voelt zich door zijn persoonlijke geschiedenis diep verbonden met het thema multiculturaliteit. Sarajevo was altijd een multiculturele stad en ook zijn opvoeding was multicultureel. *"Temidden van verschillende culturen die met elkaar bewegen, voel ik me als een vis in de zee"*

Het werken aan de fototentoonstelling van het project OPOM heeft hij als heel bijzonder ervaren. *"Dit project geeft mensen een stem, die anders nooit worden gehoord. Het is indrukwekkend om te zien hoe mensen van allerlei culturen zich uitleven in het maken van een patchwork, een theatervoorstelling en allerlei andere activiteiten."*

De stichting BMP zoekt nog naar mogelijkheden om de foto's in Den Haag opnieuw te exposeren. De foto's zijn in ieder geval nog te zien op internet.

Stadsmanifestatie OPOM

10 juni 2004

Alle uitwerkingsgroepen van het OPOM presenteren hun producten.

Een bruisende manifestatie in Theater Concordia o.l.v. Shiereen Saib.

Presentatie van het OPOM manifest

Manifest

Oudere migranten laten weinig van zich horen. Maar niet in Den Haag. In deze stad hebben wij als oudere Marokkanen, Turken en Surinamers de handen ineengeslagen. Wij willen onze verantwoordelijkheid nemen om bij te dragen aan een leefbaar Den Haag. Een Den Haag waarin alle inwoners de kans hebben om zich te ontplooiën en te ontwikkelen. En waarin verschillen tussen mensen worden gezien als een bron van vernieuwing in plaats van een reden om zich tegen elkaar af te zetten.

Vanuit deze gedachte hebben wij een aantal stellingen voor de toekomst geformuleerd.

1. Het beleid van de gemeente en het doen en laten van de burgers dienen gebaseerd te zijn op het uitgangspunt dat iedereen, oud of jong, vrouw of man en van welke afkomst ook, een bijdrage kan leveren aan de Haagse samenleving.
2. Veelkleurigheid en diversiteit maken van Den Haag een internationale stad. Hier voelen we ons thuis. Er moet echter niet vergeten worden dat mensen, behalve aan ontmoeting en inspiratie, ook behoefte hebben aan geborgenheid en veiligheid.
3. Den Haag is een stad van gescheiden wijken en leefwerelden. Juist in deze stad dient veel meer aandacht besteed te worden aan de ontwikkeling van gemengde wijken waarin:
 - burgers elkaar kunnen ontmoeten
 - ze zich verantwoordelijk kunnen voelen voor hun eigen en andermans veiligheid
 - hun signalen over asociaal gedrag en verloedering direct worden opgepikt.

Veiligheid is niet alleen een zaak van de politie.

4. Een stad die rekening houdt met de afkomst van zijn bewoners, staat open voor de behoefte van veel oudere migranten om te pendelen tussen Nederland en de landen waar zij vandaan komen. Een pendelhuis in Den Haag kan bijdragen aan een prettige oude dag voor hen die zich met twee landen verbonden weten.

5. Als ouderen willen wij een open discussie over opvoeding binnen en tussen de verschillende migrantengemeenschappen stimuleren. Wij zijn van mening dat ouders en het onderwijs samen de Haagse jeugd de noodzakelijke stimulansen en grenzen dienen te bieden.
6. Net als veel andere ouderen, maken wij ons grote zorgen over de toekomst van de ouderenzorg. Wij beseffen dat wij niet van onze kinderen kunnen verwachten dat zij hun toekomst voor ons opofferen. Helaas lijken alle voorzieningen voor ouderen langzaam te worden afgebroken. Als we niet opletten ontstaat er binnen enkele jaren een groep van verwaarloosde en sociaal geïsoleerde (migranten)ouderen. Nieuwe combinaties van thuiszorg, gemeenschapszorg en mantelzorg dienen ontwikkeld te worden om dit te voorkomen. Dit vraagt veel creativiteit en inspanning van alle betrokkenen.
7. Veel oudere migranten hebben een bijzonder slechte financiële positie. Hierdoor kunnen zij nauwelijks actief deelnemen aan de Haagse samenleving. Ook vrijwilligerswerk kost geld. Wij achten het de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur van Den Haag om alles te doen wat binnen zijn vermogen ligt om de financiële positie van oudere migranten te verbeteren en om samen met ons bij regering en parlement aan te dringen op aanvullende maatregelen.
8. Wij merken dat er in Den Haag, ondanks het huidige politieke klimaat, een nieuwe stadscultuur ontstaat. Als ouderen willen wij ons steentje bijdragen aan deze *urban culture*. Een nieuwe Haagse stadscultuur waarin stijlen en tradities worden gemengd en waarin plaats is voor emoties, lijkt ons de beste garantie voor een leefbare stad.

Den Haag, 10 juni 2004

***De Kerngroep
van het project Ontwikkeling Positie Oudere Migrantten:***

De betekenis

OPOM leert (1):

Oudere migranten doen mee als er ruimte is voor:

- Geborgenheid en aandacht
- Ontmoeting en inspiratie
- Kansen voor eigen verantwoordelijkheid
- Zelfsturing en uitzicht op partnerschap

OPOM leert (2):

- Multi-etnisch = succesvol
- Jong en oud kunnen samen
- Oudere migranten willen verder
- Behoefte aan samenwerking met Nederlanders

OPOM resultaten (1):

- Netwerk van nieuwe mensen is tot stand gebracht. Onderhoud vergt tijd, aandacht en onorthodoxe manier van aanpak

OPOM resultaten (2):

- Groepen zelf blijken uitstekend in staat om eigen visies en plannen te ontwikkelen. De samenstelling van groepen en de manier van discussiëren vragen wel de nodige aandacht.

OPOM resultaten (3):

- Instellingen en organisaties zijn bereid in te gaan op verzoeken vanuit het OPOM.

Voorbeelden zijn:

- Het Rode Kruis, KADOVA, MCI, Yasmin, OBV, Unit Intercultural, SHIP, Johan de Wittcollege, Nisbo

Samenvatting

- Migranten (oud en jong) zijn geactiveerd en willen, gesterkt door de ervaringen met het OPOM, samen met andere bevolkingsgroepen in Den Haag nieuwe stappen zetten
- Een aantal organisaties en instellingen gaat op deelterreinen verder.
 - Voorbeelden: Bibliotheken met patchwork, KADOVA met talentenspel
- Er is een aantal instrumenten, methoden ontwikkeld om verdere stappen te zetten.
 - Voorbeelden: video, maquette, talentenspel, theater

Veel kansen om verder te gaan

- Veel kansen en mogelijkheden in Den Haag. Netwerk in stelling gebracht, partnerschappen ontwikkeld.
- Netwerk kan blijven bestaan als er een organisatie/instelling is die duidelijke aanjaag/regiefunctie vervult.
- Aantal thema's vraagt nadrukkelijk om vervolg:
 - Dialoog der generaties
 - Maquette-instrument bij stedelijke vernieuwing
 - Mantelzorg, invloed van migranten vrouwen

